

Nicolas Barreau

Mažu
stebuklu
kavinė

Sofoklis

N I C O L A S   B A R R E A U

*Mažų stebuklų
kavinė*

Romanas

Iš vokiečių kalbos vertė

Lina Žukauskaitė

Sofoklis

Vilnius, 2017

– Aš tikiu laimingomis pabaigomis. Manau, tai vienintelis logiškas dalykas.

– Mėgstate pasakas?

– Manau, mums visiems reikia magijos blyksnio.

PETER BOGDANOVICH,
„KAIP TAPTI ŽVAIGŽDE BRODVĖJUJE“

Prologas

NELI MĖGO LĒTUMĄ. Ramiai žingsniuoti, užuot skubėjusi, ir ilgai galvoti prieš priimdama sprendimą. Tą giedrą rudens dieną vaikštinėdama Senos krantine ir stebėdama nusidriekusią signalizuojančių automobilių koloną, ji turėjo prisiminti Polio Viriljo greičio teorijas.

Žmogaus noras pranokti save buvo lemtingas – vis didėjantis tempas neprivedė pasaulio prie gero. Nepaisant to, bakalauro darbas apie Viriljo atvedė Neli pas Danielį Bošamą, o tai buvo likimo dovana. Vienuolika mėnesių, tris savaites ir penkias dienas ji dirbo pas filosofijos profesorį, kurį tiek pat laiko buvo slapta išsimylėjusi.

Tiesą sakant, labai slapta. Kartais Neli įtikinėdavo save, kad laimės vaizdinys gražesnis nei jo išsipildymas. Žinoma, vieną dieną jos troškimas turėjo tapti tikrove. Vis dėlto, kas galėjo būti gražiau nei vakarais gulėti lovoje po galimybių dangumi ir svajoti apie tai, kas nutiks?

Neli nevalingai tvirčiau suspaudė odinio krepšio rankeną ir droviai nusišypsojo. Ši rytą Danielis Bošamas pranešė, kad nori su ja pasikalbėti! Ar jai tik pasirodė, ar profesoriaus balsas skambėjo kitaip nei paprastai?

Šis aukštas, atidus vyras, šiek tiek velkantis dešinę koją (ji lūžo jaunystėje nukritus nuo dviračio ir niekada gerai nesugijo), iš karto sužavėjo ją gyvomis melsvomis akimis. Neli niekada nepamirš, kaip pirmąją darbo dieną profesorius Bošamas anksčiau atvyko į universitetą, kad ją pasitiktų. Tąkart – tai nutiko beveik prieš metus – mergina sutartu laiku atskubėjo į katedrą, bet savo nuostabai rado ją tuščią. Gyvybės ženklų matėsi tik sekretoriате – ant tuščio rašomojo stalo garavo vienišas kavos su pienu puodelis. Nebuvo net madam Borel, turinčios pasitikti Neli. Mergina dvejodama nužingsniavo koridoriais ir galiausiai pabeldė į Bošamo duris. Jau norėjo atsargiai nuspausti rankeną, kai iš kito koridoriaus galo lengvai šlubčiodamas atskubėjo profesorius.

– Taip ir maniau, – tarė, draugiškai pažvelgdamas pro didelius akinius. – Mano naujoji asistentė jau čia, o katedroje nė gyvos dvasios. – Jis ištiesė Neli ranką, tada susirūpinęs atrakino duris ir pakvietė ją vidun. – Užeikite, madmuazele Delakur! Atleiskite, kad teko palaukti. Mūsų darbuotojai kartais pernelyg laisvai supranta sąvoką *cum tempore*. – Profesorius pastatė jai kėdę priešais nukrautą rašomąjį stalą ir įsitaisė odiniame krėslė. – Kad ir kaip būtų, sveika atvykusi į mūsų sąvartyną. Nuojauta kužda, kad įnešite šiek tiek tvarkos. Ar galiu pasiūlyti jums kavos? Madam Borel gali užtrukti, – tarė, pamerkdamas akį.

Tą akimirką Neli įsimylėjo.

Įsimylėjo ne pirmą kartą. Studijų metais jos dėmesį patraukdavo vienas kitas kurso draugas, tačiau čia buvo

tikras gyvenimas. Ji turėjo *tikrą* darbą, o profesorius Bošamas buvo *tikras* vyras. Ne įsimylėjęs berniukas, kerėpliškai siekiantis krūtų arba nežinantis, ką pasakyti moteriai.

Neli mama buvo aistringa knygininkė, – moteris pristumdavo maniežą prie aukštų lentynų savo knygyne Kemperyje ir, pamiršusi ramią mažylę, vieną po kitos traukiančią iš jų knygas, panirdavo į dar vieną įdomų romaną, – todėl mergina labiau už viską mėgo skaityti. Jos tėvas buvo geraširdis statybų inžinierius, vakarais leidavęs mergaitei jodinėti jam ant kelių, – Neli nemėgo kalbėti apie nelaimingą įvykį, per anksti pasiglemžusį abiejų tėvų gyvybes, – todėl jaunoji moteris įsimylėjo vyrą, kuris buvo vyresnis, bet ne senas, išsilavinęs, bet ne pasipūtęs. Maža to, jautė prielankumą moterims (Neli pavyduliavo ir nelengvai priėmė šį faktą).

Laimė, profesorius Bošamas nebuvo išvaizdus. Neli Delakur nepasitikėjo gražiais vyrais. Gražūs vyrai paprastai rūpindavosi tik savimi ir būdavo kvaili kaip bato aulas, nes gyvenimas jiems ir taip viską patiekdavo ant lėkštutės. Šlubčiojanti eisena, bokserio nosis ir tvirtai sučiauptos siauros lūpos Bošamui niekada nebūtų padėjusios laimėti grožio konkurso, bet protingos akys ir miela šypsena vyrui, per savo paskaitas taip įdomiai ir pagaviai pasakojantį apie Polį Viriljo ir Žaną Bodrijarą, teikė neatremiamo žavesio.

Ateinančiomis savaitėmis Neli atsargiai pasidomėjo naujuoju dėstytoju – jis buvo išsiskyręs, vienas gyveno netoli Biut Šomono parko ir, kaip paaiškėjo, buvo didelis Franko Sinatros gerbėjas. Tokia buvo pradžia.

Neli mokėjo visas Sinatros dainas. Taip jau susiklostė, kad vaikystėje tėtis patikėdavo jai paleisti senas savo kolekcijos plokšteles. Ypatingas įvertinimas! Kaip buvo mokęs tėtis, susikaupusi atsargiai nuleisdavo jautrią safyro adatą ant juodos vinilo plokštelės ir klausydavosi tylaus traškėjimo, lydinčio aksominį Franko Sinatros balsą. Mažas stebuklas, pripildantis visą kambarį. Mergaitė rudomis garbanomis įsitaisydavo dideliame fotelyje, pariesdavo po savimi kojas ir stebėdavo svetainėje pagal „Somethin’ stupid“ arba „Strangers in the Night“ besisukančius tėvus. Tada pasaulyje dar vyravo tvarka. Neli iki šiol prisiminė jaukias popietes, kai muzika ir prieblanda įsupdavo ją į šilkinį kokoną, kuriame jautėsi taip saugiai, kaip niekada vėliau gyvenime. Liko tik Sinatros dainos ir jas lydintis nenusakomas ilgesys.

Dabar ji sutiko žmogų, kuris taip pat dievino senąjį Franką Sinatra! Neli kartais įsivaizduodavo, kaip šoka su profesoriumi pagal savo mėgstamiausią dainą „Somethin’ stupid“. Tai buvo tik *vienas* dalykas, siejantis ją su Danieľiu Bošamu. Dar buvo seni filmai su Hamfriū Bogartu ir Lorena Bekol, *Soupe de Poisson et sa rouille*, žuvienė su česnakinio padažu (tikras bretonų pasididžiavimas!) ir kriaušių tarta. Profesorius, kaip ir ji, labiau mėgo jūrą nei kalnus, vertino ispanų tapytoją Choakiną Sorolją (kai visas pasaulis kalbėjo tik apie prancūzų impresionistus), o tuo metu, kai jie dar nebuvo pažįstami, *Galerie 21* Vogėzų aikštėje įsigijo Lorenzo Bosto paveikslą (Neli turėjo tik jos katalogą, ir vis dėlto koks sutapimas!). Jis taip pat ger-

davo *Café crème* su vienu šaukšteliu cukraus. Ir, žinoma, mėgo Polį Viriljo! Tiesą sakant, iki Bošamo paskaitų Neli nebuvo girdėjusi apie šį mąstytoją, kurio kritišką žvilgsnį į postmodernų pasaulį dabar taip vertino, bet vis tiek laikė tai lemtingu ženklų.

Per pastaruosius mėnesius ji sudarė detalų sutapimų sąrašą. Permetus jį akimis, neliko abejonių, kad profesorius yra jos antroji pusė. Tvirtų santykių pagrindas buvo panašūs pomėgiai. Taip manė ir jos bretonė senelė. Klerė Delakur buvo išmintinga moteris, perdavusi anūkei daug patarimų apie gyvenimą.

Neli pasitaisė sunkaus krepšio rankeną, kuri vis nuslysdavo nuo peties vilkint lietpaltį, ir linksmai šyptelėjo. Profesorius Bošamas kaip reikiant nustebs, kai jo tylioji asistentė pakiš jam po nosimi sutapimų sąrašą. Tiesą sakant, jų jausmai buvo aiškūs kaip ši saulėta rudens diena. Neli nekantravo sužinoti, kada profesorius pagaliau prisipažins ją mylintis. Šis nerangus, aukštas vyras buvo savaip nuoširdus su Neli, visada suteikdavo peno naujiems romantiniams scenarijams (deja, jie išsipildydavo tik merginos vaizduotėje) ir niekada (nė kartelio!) neperžengė mandagumo ribų – išskyrus tą kartą, kai atsisveikindamas prieš vasaros atostogas, regis, šiek tiek ilgiau nei paprastai suspaudė jai ranką.

– Labai graži suknelė, madmuazele Delakur, tiesiog nuostabi. Jums nederėtų persidirbti, – pridūrė, kai juodu atsisveikino priešais *Rosa Bonheur*, mielą restoranėlį Biut Šomono parke, į kurį Bošamas pakvietė studentus atšvęsti

pavasario semestro pabaigos. – Patikėkite, nė viena knyga neverta praleisto gyvenimo. Dažniau išeikite pasižmonėti, linksminkitės!

Neli linksmai nusišypojo ir susimąščiusi pažvelgė į dailius margaspalvius žibintus tarp medžių šakų, kviečiančius romantiškai pasivaikščioti vakaro prieblandoje. Deja, nebuvo tokia drąsi, kad gyvai atšautų:

– Ar tai pasiūlymas, mesjė Bošamai?

Lorena Bekol būtų atsakiusi ką nors panašaus ir nerūpestingai leidusi pridegti jai cigaretę. Neli neturėjo cigarečių, tylėjo kaip prisisėmusi į burną vandens ir meldėsi, kad neišraustų. Galiausiai pratarė:

– Bet man labai patinka dirbti...

Bet man labai patinka dirbti! Tokie žodžiai akimirksniu išsklaidytų bet kokius burtus. Tikra nuobodybė! Trūko tik didelių moksluokės akinių juodais rėmeliais! Neli pyko ant savęs ir įsivaizdavo parku šokinėjantį Rumpelstilskiną.

Bošamas akimirką susimąstęs žvelgė į ją.

– Kartais tikrai norėčiau sužinoti, kas slepiasi už tokių gražių akių tinklainės, – šypsodamasis tarė.

– Paslaptis, – sutrikusi atsakė Neli.

Tikriausiai nereikia nė sakyti, kad ši visai ne nuobody profesoriaus sakinį parsinešė namo kaip didžiausią branę ir dar ilgai apie jį galvojo.

Neli toliau darė tai, ką mokėjo geriausiai: dirbo daugiau ir ilgiau nei kiti, – kolegos net ragino ją pasiimti atostogų, – laukdama ženklų ir lemiamos akimirkos. Norė-

dama tapti nepakeičiama ir sukurti tinkamas aplinkybes, visada būdavo darbo vietoje ir retai jausdavosi tokia laiminga, kaip ilgos dienos pabaigoje, kai visiems išėjus, galėdavo akis į akį persimesti pora žodžių su Bošamu, kuris susirūpinęs pasiteiraudavo, ar ši graži ir bauginamai sąžininga jauna moteris apskritai turinti asmeninį gyvenimą.

Priešingai nei daugelis šiuolaikinių žmonių, besiverčiančių per galvą, Neli Delakur gerai išmanė laukimo meną. Vis dėlto vienuolika mėnesių, trys savaitės ir penkios dienos net jai atrodė gana ilgas laiko tarpas, todėl dabar, žingsniuodama palei Seną, pajuto, kad šiandien viskas pasikeis. Profesorius Bošamas norėjo su ja pasikalbėti. Neli pajuto, kaip jai iš džiaugsmo suspurdėjo širdis.

Buvo taip paskendusį mintyse, kad tik paskutinę akimirką pastebėjo žmonių minią ant Naujojo tilto. Pasigirdo nuostabos šūksniai, praeiviai sužavėti užvertė galvas ir akimirškai nuščiuvo, tarsi danguje būtų išvydę apreiškimą.

Neli delnu prisidengė akis ir prisimerkė nuo šviesos – virš upės sklendė didelis rausvai auksinis oro balionas. Spindėdamas popiečio saulėje lėtai ir tyliai kilo virš Paryžiaus.

Turėjo būti nuostabu, pakibus virš visko, lengvai sklęsti dangaus skliautu – tereikėjo ištiesti pirštus, kad galėtum paglostyti švelnius kaip mylinti širdis debesis! Neli trumpą akimirką įsivaizdavo save viršuje. Tada virpėdama papurtė galvą.

– Niekada gyvenime, – sumurmėjo, žvilgsniu nulydėdama oro balioną už horizonto.

KARTAIS ŽENKLAI PADĖDAVO susigaudyti painiame gyvenimo žemėlapyje, o kartais įspėdavo apie laukiančias kliūtis – deja, tada jų neatpažindavai.

Neli apsikvailino. Praleido ypatingą progą. Penkios dienos su profesoriumi Bošamu kitame Atlanto krante! Ji kaip apkvaitusi slinko judriomis Lotynų kvartalo gatvėmis. Galiausiai giliai atsiduso. Įsimylėjėliai, visur vieni įsimylėjėliai! Jie susikibę už rankų žingsniavo pro restoranus ir kavines arba žvelgė vienas į kitą virš raudonojo vyno taurių! Tai buvo siaubinga! Nepakeliama! Lyg to būtų negana, Sen Žiuljeno le Povro gatvės pabaigoje, prie *Shakespeare and Company* knygyno, stovėjo amerikietis studentas ir brązgindamas gitara jausmingai dainavo Sinatros „Come fly with me“.

Let's fly, let's fly away... Jaunas vyras šviesiomis garbanomis linksmi lingavo į taktą ir iš tolo nusišypsojo Neli. Kai ši priėjo arčiau, pabrėžė paskutinius žodžius: *Once I get you up there... I'll be holding you so near...* Šviesiaplaukis vylingai pamerkė jai akį ir dainuodamas *up there* sulingavo klubais. Neli piktai į jį pažvelgė ir jau norėjo užlipti ant gitaros dėklo, kuriame gulėjo kelios monetos ir banknotai.

It's such a lovely day... – garsiai uždainavo gatvės muzikantas jai pavymui ir susidomėjęs nusekė žvilgsniu. Daili jauna moteris su lietpalčiu ir besiplaikstančiais plaukais įtraukusi pečius pradingo nedideliame skvere šalia knygyno ir įsitaisė ant suoliuko.

Neli akimirką bukai žvelgė į savo tamsiai mėlynus batelius su dirželiais. Tada sumurmėjo:

– Negaliu patikėti!

Prieš valandą profesorius Bošamas pasikvietė jaunąją asistentę į savo kabinetą ir šypsodamasis pranešė, kad rengia prieš ją nedidelę ataką.

– Žinau, kad nustebsite, bet...

– Taip?

Neli akimirksniu išdžiūvo burna.

– Pagalvojau, gal kartais norėtumėte lydėti mane į filosofų kongresą Niujorke? Sabina Marso, kuri turėjo vykti kartu, negalės. Šiaip ar taip, jis skirtas Viriljo ir naujiesiems akimirkos interaktyvumo tyrimo metodams. Skaitysiu pranešimą „Kur esu, jeigu apskritai esu“. Galėtų būti naudinga jūsų magistro darbui...

Sabinai Marso nepasisekė, bet pasisekė jai! Neli turėjo tvardyti, kad nesušuktų iš džiaugsmo. Jos galvoje užėtikras avily. Tai buvo akimirka, galimybė, kurios ji visą laiką laukė.

– Juk tai... tai...

Neli paraudo iš džiaugsmo ir jau norėjo sutikti, kai staiga jos laimė sprogo kaip muilo burbulas.

Vykti į Niujorką reiškė *skristi*. Profesorius Bošamas tikrai nekalbėjo apie kelionę laivu *Queen Mary*. Neli nie-

kada, jokiomis aplinkybėmis, nebūtų lipusi į lėktuvą. Nebūtų dariusi to net dėl Danielio Bošamo. Ji visą gyvenimą bijojo skristi ir turėjo tam priežastį (net jeigu, atvirai kalbant, ši priežastis, ir buvo keistoka). Skrydžio baimė buvo jos sena paslaptis, atsinešta iš vaikystės. Nepaprastai keista paslaptis. Neli niekada nebūtų jos atskleidusi – tik ne šiam nuostabiam vyrui, kuriam norėjo padaryti įspūdį. Skrydžio baimė buvo juokinga. Ji buvo juokinga. Šiandien visi skraidė. Net Polis Viriljo, kuris buvo pasakęs, kad lėktuvo išradimas prilygo pražūčiai (Neli labai patiko ši mintis!), apskraidė pusę pasaulio, skaitydamas pranešimus apie greičio ir nelaimės teorijas. Skrydžiai žavėjo net jos močiutę Klerę, pirmą kartą įlipusią į lėktuvą po senelio mirties – penkiasdešimt septynerių.

– Nespėji mirkteleiti ir jau esi Italijoje. Ak, Italija! Kai pagalvoju, kiek valandų automobiliu važiuodavome į Romą...

Klerė buvo kilusi iš Finistero Bretanėje, bet jos širdis visada ilgėjosi pietų. Kaip spindėdavo jos akys, kai pasakodavo apie Iskiją, Amalfio krantą, Neapolį arba Veneciją! Tokiomis akimirkomis Neli priešais save išvysdavo jauną šviesiaplaukę merginą taškuotu sijonu ir smailianosisiais aukštakulniais, kurią pažinojo tik iš senų nuotraukų.

Neli nepatogiai sujudėjo kėdėje priešais profesoriaus rašomąjį stalą ir pažvelgė į seną žiedą su granato akimi, kaip gervuogė spindintį ant viduriniojo piršto – buvo gavusi jį dovanų iš močiutės dvidešimtojo gimtadienio proga. Klerė viena iš nedaugelio žinojo apie anūkės baimę, todėl įteikdama jį tarė:

– Iš visos širdies linkiu, kad vieną dieną sutiktum žmogų, su kuriuo galėsi skristi.

Neli tik gerokai vėliau pastebėjo išblukusius žodžius, išgraviruotus ant žiedo: AMOR VINCIT OMNIA.

Meilė nugali viską.

Gali būti, kad meilė nugali viską ir netgi suteikia sparnus, bet viskas, kas pakyla nuo žemės, anksčiau ar vėliau dūžta, tąkart pagalvojo Neli. Tada dar nebuvo susipažinusi su Polio Viriljo teorijomis. Nepaisant to, senas žiedas su granato akimi iš močiutės papuošalų skrynelės tapo jos talismanu. Neli beveik niekada jo nenusiimdavo.

Dabar sėdėjo priešais profesorių, kurio draugiškas balsas sklido lyg tolimas aidas, ir jautė, kaip vien nuo minties skristi iš Paryžiaus į Niujorką ir keliolika valandų nejausti po kojomis žemės jai darėsi silpna.

– Manau, dar galima pakeisti keleivio pavardę, – patikino Bošamas. – Na, ką pasakysite, madmuazele Delakur? Ar palaikysite man draugiją?

– Aaa... taip, – atsakė Neli ir nusiminusi pavartė darbo kalendorių. – Kada tiksliau? – pasiteiravo.

– Po dviejų savaitių, trečiadienį.

– Ak... Pažiūrėkime, – Neli nuleidusi galvą toliau sklaidė lapus. – Bijau... Bijau, kad negalėsiu, nes... negalėsiu.

Tada papasakojo profesoriui painią istoriją apie savo pusseserę Žaną, kuriai tą savaitę kaip tik operuos kelį („Meniskas, nemalonus reikalas!“), todėl ji pasižadėjusi prižiūrėti jos šuniuką – giminaitėi labai svarbu, kad jos numylėtinė Lola tomis dienomis būtų gerosė rankose.

– Negaliu likus vos dviem savaitėms jai atsakyti, – paaiškino Neli ir suprato, kad tuoj pratrūks. Ji atsikosėjo ir pasistengė nusiraminti. – Lola labai įnoringa. Ar žinote Čihuahua veislę? Kad ir kaip būtų, ji retai prisileidžia svetimus žmones. Laimė, aš jai patinku. Man labai gaila, bet tikrai negalėsiu jūsų lydėti.

Neli atsiduso, ryžtingai užvertė kalendorių ir pažvelgė į profesorių.

Ne viskas šioje istorijoje, kurią neatsikvėpdama išbėrė, buvo pramanyta. Žana Delakur, Neli šešeriais metais vyresnė pusseserė, jau ilgus metus gyveno Paryžiuje, džiaugėsi puikia sveikata ir nesiskundė kelio skausmais. Ji turėjo nedidelę kavinę *Les amis de Jeanne* Sen Žermene, į kurią jos jaunėlė giminaitė būtų mielai pakvietusi profesorių Bošamą. Užėiga garsėjo kriaušių pyragu su levandomis („Žmonės nepelnytai nuvertina kriaušės“, – traukdama iš krosnies kvapnų pyragą, kaskart sakydavo Žana). Buvo ir Lola – maža taiki kalytė, lengvai telpanti rankinėje.

– Hmm, – numykė Bošamas.

Akimirką sutrikęs žiūrėjo į savo asistentę – ši sėdėjo priešais jį raudona kaip vėžys ir atrodė ne juokais susijaudinusi.

– Pamaniau, tik pasiūlysiu jums vykti kartu, madmuazele Delakur. Jeigu negalite, nieko baisaus. Galbūt kas kitas bus laisvesnis. – Profesorius atsilošė sukamojoje kėdėje, sunėrė pirštus ir nusišypsojo. – Nenaudėlei Lolai labai pasisekė. Vis dėlto – gaila.

– Taip, labai gaila, – liūdnai pritarė Neli.

*Ar baimė skraidyti gali trukdyti svajonėms atsiplėšti
nuo žemės? O gal kaip tik svajokliai yra patys puikiausi pasaulio
pilotai? Tereikia savo gyvenimą patikėti meilės ir
atradimų magijai.*

Prancūzės studentės Neli širdį pavergia gerokai vyresnis profesorius. Jaunutė mergina dirba jo asistente, uoliai slepia savo jausmus ir laukia tinkamos progos. Kai svajonės išsipildymas, regis, pasiekiamas ranka, gyvenimas pasisuka visiškai netikėta linkme. Paslaptingas palinkėjimas močiutės jaunystės knygoje ir Nelei dovanotas išgraviruotas žiedas nuveda knygos heroję į amžiną įsimylėlių miestą – Veneciją. Čia sklinda mįslingos praeities kerai.

Kvapą gniaužianti kelionė po praeitį kartu keičia ir dabartinį gyvenimą. Plūduriojantis kanalų ir tiltų miestas išnarplioja senas paslaptis ir dovanoja naujos laimės pažadą. Į rankas stebuklingai pakliuvęs Silvijaus Todžio kelionių romano pavadinimas – bilieto galiojimo metafora „Galioja dešimt dienų“ – gyvenime virsta džiaugsmo kupiniais žodžiais apie meilę: „Galioja amžinai.“

MAŽŲ STEBUKLŲ KAVINĖ – penktoji prancūzų rašytojo Nicolas Barreau knyga lietuvių kalba. 2016 metais leidykla „Sofoklis“ išleido didelio pasisekimo sulaukusį romaną **VIENĄ VAKARĄ PARYŽIUJE**.

www.sofoklis.lt

9 786094 442308